

on ne bere. Ljudstvo mora v teh časih, ko je doma potreba vsake moči, ko imajo ljudje toliko dela na polju, hoditi na Dunaj, da se gospod minister zbudi iz spanja, in mu dokaže, tam in tam se nam tako godi. Mi, ki tu zastopamo ljudstvo, smo vložili interpelacije, ampak interpelacij ekscelencenca ne berejo.

Rekvizicija sena brez glave.

Kako brez glave je ministarstvo za prehrano postopalo s senom in slamo — in minister je za to odgovoren — naj dokažem s kratko opazko. Pri prvi rekviziciji je bilo predpisano, naj se letos vzame polovica lanske leto rekviriranega blaga. Je-li to ključ, je-li to kako načelo, je-li sploh kaj pameti v takih odredbah, posebno letos, ko je suša, in ko kmetje niso pridelali niti polovice lanske letine. Toda seveda gospodje, ki niso nikdar videli sena in slame, ki se sploh na kmetijstvo nič ne razumejo, ki pa imajo opravljati ravno najvažnejše vladno uradniško opravilo v času vojske, ti gospodje izdajajo tako strašno pametne odredbe, da slednjič iz tega nič pametnega ne pride.

Živinoreja nazadnje.

Vsled tega postopanja s krmili je živinoreja na Štajerskem grozno nazadovala. Leta 1910 smo imeli 836.000 svinj, letos le 650.000. Krave so nazadovale od 293.000 na 270.000 glav. Voli od 152.000 na 120.000, kozi od 62.000 na 42.000 glav. Posebno manjka konj in svinj, ker ravno to dvoje najbolj redi slovensko-štajerski kmet.

Obleke in obuvala ni.

V svojih interpelacijah smo opozarjali na pomanjkanje blaga za obleke. Kar se tiče našega prebivalstva, toži, da so vzeli vso volno. V naših gorah je doma lepa ovčjereja. Bilo bi razumljivo pustiti pridelovalcu toliko volne, kolikor je za sé potrebuje. To seveda pa ne ugaja bogati družbi (centrali), ki ima v Avstriji na skrbi volno, in minister, ki je usuznjen centralam, ki ne stori ničesar proti njim v klub opominom, tudi te stvari noče urediti. Pridelovalci imajo pravico, zahtevati, da dobé to, kar za svojo rabo potrebujejo in zato zahtevamo, da se našim ovčjerejem pusti potrebna množina ovčje volne. Naši hribovci si iz ovčje volne sami delajo obleko. Menim, da bi vsled tega dandanes mnoge blaga po trgovinah ostalo na razpolago za druge sloje prebivalstva.

Pri dobavi usnja je naše kmetsko prebivalstvo izpostavljeno šikanam. Prešiče pri nas devljejo iz kože, kožo pa dajejo strojarju. Mislim, da bi morali to podpirati. Pri nas pa se to vrši nasprotno.

Graf Clary samo obljubuje, stori pa nič.

Na vse te zadeve, krivice in težave, ki jih mora prenašati spodnještajersko slovensko prebivalstvo, smo opozarjali svojega namestnika grafa Clary-ja v neštevilnih pismih, ustnih poročilih in tudi tu v interpelacijah. Teda tudi on »izjavlja, da bo vsekakor vse storil, da odpomore.« To nam pripoveduje vedno, položi listek na stran in pri »vsekakor« ostane. Tako ostanejo iste nerodnosti in nerednosti, in vsled tega smo tudi zadnjič proti temu postopanju našega namestnika pri posvetovanju štajerskih poslancev odšli iz dvorane. Ne zahtevamo le, da se z vsemi enako postopa, zahtevamo marveč tudi, da se predpisi vestno izvršujejo. Zahtevamo pa tudi, da se s prebivalstvom pri rekvizicijah ne postopa surovo, marveč dostojno. (Odobranje.)

Kako se postopa.

Le nekaj slučajev:

V brežiškem okraju imamo žitnega komisarja

seči, ker so se nam postavili Rusi z mogočno premočjo po robu.

Moštvo se je zakopalo in nikdo nas ni več silil, da bi rili še dalje. V teh postojankah smo se mudili nad dobre tri tedne. Bil je vedno en bataljon v jarkih, drugi pa v vasi Sinkow, kjer je bil tudi polkovni štab.

V tem selu smo praznovali 18. avgust vojne leta 1915 s sv. mašo in polkovno godbo. Na prostem maševati se mi je dozdevalo preveč drzno; radi tega sem poiskal grško-katoliškega župnika, da bi mi dal na razpolago svojo prostorno cerkev.

(Konec prihodnjič.)

Jantscher-ja, ki je rekel ženi Dimič iz Mosteca: »Če ne morete otrok prerediti, pa jih podavite.« (ogorčenje) To vé g. namestnik. Sedaj vé to tudi g. minister. Ampak surovosti se bodo vključ temu nadaljevale. (Dr. Benkovič: Mož je bil odlikovan) Da, mož je dobil civilni križec 3. razreda za vojne zasluge!

Se en vzgled:

V Mariboru morajo kmetje od daleč voziti žito v Scherbaumov mlin. Žito prevzemlje neki G. Zgodilo pa se je, da je kmet ob 11. dopoldne pripeljal žito in gospoda G. ni bilo tam. Popoldne ob 1/2 bi bil moral priti, pa se je malo zamudil. No, in potem je bilo zopet prepozno in G. ni imel časa prevzeti žita, in zato morajo kmetje cele ure daleč voziti žito tje.

Pri naših glavarstvih so nastavljeni le tuji, ki postopajo z našim ljudstvom surovo in brezobzirno, česar ne moremo več dalje prenašati. Kličemo tukaj po pomoči, pa nam je ne daste.

Dalmaciji proti lakota. — Za begunce.

Dalmatinski tovariši so me se prosili, naj opozorim Njegovo ekscelenco, da je za Dalmacijo sedaj pripravljenega nekaj živeža na Reki; tam pa manjka ljudi in premoga za parnike, vsled česar blaga ni mogoče prepeljati in Dalmacijo čaka v bližnjih dneh lakota.

V imenu svojih goriških tovarišev naj opozarjam gospoda ministra in ga prosim, naj poskrbi za dostojno prehrano onim beguncem, ki se bodo sedaj vrnili domov.

Kako je v Bosni.

Prehajam na predmet, ki se ne tiče Štajerske in ne naših ožjih dežel. Dobivamo pisma in brzojave iz Bosne, kjer je prehrana še mnogo slabša kakor v Avstriji, in sicer zato, ker tudi tam stoji na čelu vojaški gospod, ki se na gospodarstvo nič ne razume (medklici). V Bosni celo leto traja lakota, letos 7 mesecev ni bilo kaplje dežja, nimajo ne sočivja, ne krempirja; prva žetev je bila silno slaba in tako stojita Bosna in Hercegovina že sedaj v lakoti. G. Sarkotič je bil sicer tukaj in je opozarjal na to. Nima pa dovolj odločnosti, da bi ukrenil potrebne korake za hitro pomoč. Bojimo se, da se bo Bosni tako godilo, kakor lani v novopazarskem Sandžaku. Tam je lani — tudi tam stoji general na čelu prehrane — 1600 ljudi umrlo za lakoto (ogorčenje: čujte, čujte!). Sicer ne moremo natančno vedeti, pač pa žalibog moramo sklepati, da letos v Bosni ne bo umrlo le 1600 ljudi za lakoto, ampak jih bo umiralo na tisoče in tisoče, če deželi ne pride kmalu pomoč. In s tem končam. (Živahno odobranje. Govorniku čestitajo.)

Zarja miru.

Na jugu se nadaljuje krvava vojska, od vzhoda pa je zasvetila zarja miru. V Rusiji sedaj vladajoča radikalno-socialistična stranka »bolševikov« odločno dela za premirje in za takojšnji pričetek mirovnih pogajanj. Vrhovnemu poveljniku ruskih armad generalu Duhoninu je sedanja vlada dala povelje, da se naj takoj obrne na vojskovođe sovražnih (avstrijskih, nemških, bolgarskih in turških) armad s predlogom, da se takoj ustavi bojevanje v svrhu pričetka mirovnega posvetovanja Generalu Duhoninu se je naročilo, da naj vlado stalno obvešča o poteku pogajanj z zastopniki sovražnih armad. Premirje sme skleniti le tedaj, če dobi za to dovoljenje od vlade, ki si je nadela ime »svet ljudskih komisarjev.« Brzojavke iz Kodanja, ki so glede resničnosti na zelo slabem glasu, pravijo, da general Duhonin ni maral predlagati premirja sovražnim armadam in da so ga zaprli. Nato je vlada pozameznim vojnim skupinam naročila, naj same začnejo s pogajanjmi za premirje. Poroča se tudi, da je ruska vlada poslala obvestilo o svojem sklepu glede premirja in o pričetku mirovnih pogajanj že tudi vsem vojskovođim se in nepristranskim državam. Potemtakem je že tudi naša vlada dobila uradno ponudbo ruske vlade. Neka brzojavka iz Dunaja pravi, da bo berlinski poročevalni urad v kratkem celo zadevo uradno pojasnil. Dozdeva se, da avstrijska in nemška vlada ruske ponudbe glede premirja ne smatrata kot končnoveljavnne, ker se je bati, da se sedanja ruska vlada ne bo mogla obdržati na površju. Prihajajo namreč vesti, da se bivši načelnik prejšnje vlade Kerenski in kozaški general Kaledin pripravljata, da z vojaško silo strmoglavita Lenina in njegovo vlado. Predlog za premirje je zelo neljubo dirnil četverospozorazum, ki je s tem, če bi Rusija uskočila iz zveze naših sovražnikov, silno prizadet. Zavezniške armade, ki stojijo sedaj od Severnaga do Cr-

nega morja, bi bile naenkrat proste in bi se lahko uporabile za druge fronte.

Na vzhodu je torej zasijala zarja miru. Na ustnih vseh vsled vojske krvavejših narodov sedaj trepeče vprašanje, kako dolgo bo sijala in ali bodo kmalu pripeljala za seboj zlato solnce miru. Dvojna meglica nam že zdaj zatira to zarjo. Prva meglica je vprašanje, ali bolševiki, ki so zagospodarili v Petrogradu, v Moskvi in v drugih mestih, res zastopajo vso Rusijo, ali pa se bodo morali kmalu umakniti drugim močtem. Ni namreč verjetno, da bi bil socializem na Ruskem popolnoma ubil narodno idejo. Kar to meglico vedno bolj povečuje, je velikanski pritisk Anglije, Amerike in Japonske na Rusijo, kateri pretijo z različnimi grožnjami. Druga meglica pa je vprašanje, ali bo Nemčija in njena zaveznica sprejela mirovne načrte sedanje ruske vlade. Bolševiki namreč zahtevajo demokratični mir, ki je utemeljen na neodvisnosti vseh narodov in na pravici, da si sme vsak narod sam določiti svoj razvoj in ki ne pozna ne zemeljskih pridobitev ne odškodnin. Ali bodo vsenemški krogi, ki tako željno hrepenijo po tistih ruskih krajih, ki jih je Rusija med vojsko izgubil, se odpovedali pohlepu po tuji zemlji in po odškodninah? Ali bodo nemškonalionalni krogi, ki ti tako radi gospodovali drugim narodom ter jih ponemčevali, sprejeli načelo o neodvisnosti vseh narodov in o pravici, da si na vsak narod sam določi svoj razvoj in svojo bodočnost? In vendar pozdravljamo zarjo miru, če jo še tudi zdaj zatirajo megle.

Kmet naj sam razpolaga s svojimi pridelki.

(Dopis iz kmetijskih vrst.)

Hvala ti, »Slovenski Gospodar«, da tako krepko zagovarjaš slovenskega kmeta! Dohiteli so nas zopet hudi časi. Rekvirira se vse križem. Čim več je kmet pridelal, tem več se mu odvzame. Pusti pa se mu daleč premalo. Ni čuda, če izgubi kmet na ta način veselje do dela.

Kmetu, ki je marljiv in dosti pridelal, se vzame toliko, onemu pa, ki ima ravno toliko dobrega polja, a zaradi svoje malomarnosti manj pridelal, se vzame manj, pusti se pa obema enaka množina žita za prehrano. Ali ni to krivica: Ali ne zasluži oni, ki bolj skrbi za splošno ljudsko prehrano, kaj boljšega, kakor oni, ki skrbi večjidel le za sebe in za svojo družino? Gospodje, ki odreja stroge rekvizicije, se za to ne brigajo. Oni vedo, da je ravno to vzrok, da kmetsko ljudstvo izgublja veselje do dela.

Vsak kmet, vsak državljan je dolžan podpirati državo v tem resnem času, skrbeti za prehrano vojakov na fronti, ki prekljavo kri za blagor vseh, in temu se tudi noben pošten človek ne ustavlja. Eдино, kar vsakemu mrzi, so krivične zahteve. Zakaj bi morali eni dati vse, drugi pa nič, čeravno bi lahko dali.

V tem oziru bi se naj marsikaj predrugačilo. Terjatve poljskih pridelkov bi se naj tako uredile, kakor zemljišni davek. Naj bi se za vsakega posestnika na podlagi njegovega zemljišča pravilno in pravično določilo, koliko žita, krompirja itd. mora prodati na leto državi, in če te zahteve izpolni, se mu naj pusti vse, kar je pridelal s svojo marljivostjo več, da lahko sam rabi ali pa proda komur hoče. Opustile bi se tudi naj mlinske karte.

Naj se mu da prostost, kar se tiče njegovih potreb. Če mu gospoda dela ne odvzame, še mu tudi živil ni treba. Saj itak večina kmetskega ljudstva izhaja bolj pri slabi kakor dobri hrani, in ljudstvo ni bilo ne prej in ne zdaj tako razvajeno, kakor meščani. Čim več bo kmet pridelal, tem več bo ostalo njemu samemu in ta pogoj bo vzbudil v njem veselje do dela, tako da bo vsak košček zemlje rad skrbno obdelal.

Mislim, da bo večina kmetskega ljudstva le-ta predlog odobraval, ker bi se na ta način preprečile krivice, ki se godijo večkrat pri strogih rekvizicijah. In če ljudstvu to bolj ugaja, kakor rekvizicije in karte za mletje, naj bi se za prihodnost oni gospodje, ki sedijo pri zelenih mizah, uklonili tej naši volji.

Na vsak način pa bi se naj sestavila bolj skrbna statistika (seznam) o obdelani zemlji. Seveda bi se naj pri oddaji upoštevalo tudi v bodoče uime, sušo in druge vzroke slabe letine.

Postopanje štajerske namestnije

Iz ptujskega okraja se nam piše:

Štajerska namestnija postopa v gospodarskih stvareh brez pravičnosti in brez glave, kolikor mogoče neroden in kmetijstvu ter zato tudi splošnosti škodljiv je skoro vsak njen korak, skoro vsaka njena odredba.

Zato vlada ne samo v slovenskih, ampak tudi v nemških krogih opravičeno razburjenje. Vsak do-roljub je vznemirjen, ker vidi, da če bo namestnija tako nespametno dalje gospodarila, potem bomo na Štajerskem kmalu dogospodarili. Odločujejo pri na-

mestniških gospodarskih vkrepah ne stvarni razlogi, ne skrb za splošnost, ampak žepi gotovih gospodov, — tak utis dobi vsak nepristranski opazovalec. Kaj drugo, kakor gotovim bogatinom dati priložnost, brez težave izkoriščati sedanje vojne razmere in si polniti žepi ter odirati kmeta in tistega, ki mora kuovati živila, nagiba namestnijo, da ustanovlja razne nepotrebne nakuovalnice: v zadnjem času se je še namestniji „zluštalo“ celo jabolčnice. Kakor da bi ne bilo pametnejših skrbi! Kako škodo je napravila odredba o nakupovanju sadja sadjerejcem in meščanom, je splošno znano.

Brezprimerna, pogubna škoda, grozi štajerskemu kmetijstvu, ako se njena odredba o oddaji krompirja popolnoma izvrši. Drugo leto ne bomo imeli ne krompirja, ne svinj, pa tudi ne zabele, usnja itd. — Dasi so merodajni krogi in je tudi c. kr. okrajno glavarstvo ptujsko namestniji popisalo gospodarske razmere v našem okraju, kolika je bila suša, ki je posebno škodovala tukajšnjim večinoma prodnatim ujam, koliko se je pokradlo itd., vendar namestnija vsega tega nič ne upošteva. Zahteva toliko krompirja, kakor v drugih ugodnejših krajih, kjer ni bilo tolike suše. Izgovarjajo se, da je povprečno moralo toliko biti, a ne pomislijo, da se v slabih letinah povprečnost nagiba na slabo. Deželna komisija za krompir je izdala na kmetovalce lep oklic in poziv, kjer je natanko določeno, koliko se ima kmetu pustiti za seme, za ljudi, za krmo itd. Zakaj se tega ne drži, zakaj se postopa drugače, zakaj se ne pusti za živež in krmo nič, zakaj se zahteva več kot bi se smelo? Potem pa naj ima ljudstvo zaupanje v oblastvene odredbe?

Ljudstvo je več žrtvovalo za državo kakor visoki uradniki-tujci pri zelenih mizah, naj se ga vsaj toliko vpošteva in mu toliko živeža pusti, da bo moglo svoje borno življenje nadaljevati in s svojim brezprimerno napornim delom državi pomagati v teh resnih časih.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču se položaj zadnji čas ni mnogo spremenil. Ob Piavi se obe nasprotujoči si armadi pripravljata na bodoče odločilne boje. Na tem delu fronte deluje samo artilerija. Istotako tudi z ozemlja Sedem občin, kjer stoji Hecendorfova armada, ni nobenih posebnih poročil. Edino le med Piavo in Brento se vršijo za gorske višine, ki zapirajo dohod v benečansko ravnino, vroči boji. Naši štajerski domobranci so dne 26. novembra zavzeli z naskokom 1559 m visoko goro Monte Perticcia (vzhodno od Asiaga), ki je zadnja važnejša gorska postojanka pred goro Monte Grappa (1775 m), katera obvladuje gornji del benečanske ravnine med Brento in Piavo. Tako se je naša črta med tema rekama pomaknila zopet nekoliko proti jugu. Francozi in Angleži pošiljajo neprestano vojaštvo in artilerijo v Italijo. Tudi črni iz Afrike se že nahajajo na fronti proti nam. — Na ruskem in rumunskem bojišču vlada mir. — V Albaniji so naši ob reki Bojuzi potisnili Italijane precej nazaj. — V Macedoniji le manjše praske.

Na francoskem bojišču hudi boji v Flandriji, kjer Angleži srdito in z velikimi silami napadajo nemške postojanke. Pri mestu Kambre se je posrečilo Angležem doseči nekaj uspehov in potisniti Nemce nazaj. Tudi Francozi napadejo skoro na celi črti nemške postojanke. Zlasti hudi so boji ob reki Mozi.

Na turških bojiščih hudi boji v Palestini, kjer prodirajo Angleži od zahodne in južne strani proti Jeruzalemu. Angležem se bo skoro gotovo posrečilo zavzeti Jeruzalem, ker je ozemlje pred Jeruzalemom za vspešno obrambo čet zelo neugodno. — Angleži nameravajo napraviti v Palestini posebno judovsko kraljestvo.

Razne politične vesti.

V državni zbornici se je v petkovi seji nadaljevala razprava o raznih vprašanih ljudske prehrane. Socialdemokratski poslanci dr. Adler in tovariši so vprašali ministrskega predsednika viteza dr. Seidlerja, kako je z zadevo sklepanja premirja z Rusijo, ali je namreč res, da namerava rusko vrhovno armadno poveljstvo skleniti premirje, in ali je avstrijska vlada voljna sprejeti ponudbo za sklepanje takega premirja. Na to vprašanje je odgovoril ministrski predsednik, da se do sedaj še ni stavila nobena ponudba, naj se sklene kakšno premirje. Ako bo Rusija stavila kakšno tozadevno ponudbo, bo vlada tako ponudbo skupno z zavezniški preizkušala in bodo predlogi, ki so sprejemljivi, tudi sprejeti. Sicer so pa razmere v Rusiji še nerazjasnjene in se še ne ve, ali bo mirovna stranka tudi zmagała s svojo voljo. Nato je ministrski predsednik odgovoril na interpelacijo češkega poslanca Staneka in tovarišev o izjavi ogrskega ministrskega predsednika, katero je podal pred kratkim v ogrski državni zbornici v zadevi rešitve raznih ustavnopravnih vprašanj. Rekel je med drugim sledeče: Ker je nastala v ogrski javnosti bojazen, da bi načrti avstrijske vlade glede preosnove avstrijske ustave utegnili na ta ali oni način vplivati na ogrske državnopravne razmere,

izjavljam, da se bo moralo pri preosnovi in rešitvi raznih ustavnopravnih vprašanj držati sledečih dveh temeljnih načel: 1. da se varuje enotnost države in 2. da se ohranijo obstoječe meje vsake kronovine. Kar se dostaja državne enotnosti, ne namerava avstrijska vlada ukreniti ničesar, kar bi moglo kršiti nedotakljivost ogrskega državnega ozemlja ali dualizma, ki je določen v državnih osnovnih zakonih. Kar se pa tiče druge točke, namreč ohranitve obstoječih kronovinskih mej, je merodajna misel ta, da tvorijo kronovine, take kakor so, kot zgodovinsko nastale, v ljudskem čustvu živeče tvorbe in da nadaljnji razvoj naših ustavnih naprav ne more in ne sme prezirati teh temeljnih načel državne tvorbe. Z drugimi besedami povedano: Čeprav je avstrijski ministrski predsednik obljubil pred pol letom, da hoče ustreči želji avstrijskih narodov po samoodločbi in samostojnosti, še dosedaj ni nič ukrenil v izpolnitev svoje obljube, se noče približati zahtevam Jugoslovancov, Čehov in Rusinov, marveč se od njih oddaljuje in odteguje vedno bolj in jih naravnost odklanja. Rad pa ustreza željam Nemcev in izpolnjuje to, kar jim je obljubil. Slabotno pa se obnaša proti Madžarom, katerim ne more in noče preprečiti poseganj v notranje avstrijske razmere. Po govoru ministrskega predsednika je zbornica razpravljala o zakonski predlogi glede obnove krajev, ki so bili porušeni v vojni. Minister za javna dela dr. vitez Homan je izjavil, da smatra vlada za svojo sveto dolžnost, da z vsemi sredstvi pospeši zgradbo porušeni krajev na vseh delih naših bojišč. — V petek, dne 23. novembra, sta med drugimi zborovala še tudi brambni in justični odsek. V brambnem odseku se je razpravljalo o predlogu za ustanovitev posebnega odbora, ki bi naj preiskoval pritožbe moštva, razmere glede prehrane vojaštva in še druge reči. V justičnem odseku se je pa vršila razprava o izpremembi zavarovalnega zakona. — V torkovi seji se je v zbornici nadaljevala razprava o zakonski predlogi, da se zopet zgradijo vsled vojske porušena mesta in kraji. Po daljši razpravi je zbornica sprejela zakonsko predlogo, nakar se je vršila razprava o zakonski predlogi, da vojaške osebe, ki so zaradi kakega prestopka izgubile svojo vojaško šaržo, dobijo isto zopet nazaj. Tudi ta zakonska predloga je bila sprejeta. Pričela se je nato razprava o poročilu proračunskega odseka glede sodelovanja nadzorovalne komisije za državne dolgovne pri najetju vojnih posojil za časa vojske. Razprava o tem predmetu se v sredo, dne 28. novembra nadaljuje. — Zborovalo je tudi več odsekov. V proračunskem odseku je poslanec dr. Lovro Pogačnik ožigosal neznosne narodne razmere pri celovškem poštnem ravateljstvu, kojega ogromna večina uradnikov ni zmožna slovensčine. Slične razmere vladajo tudi pri graškem in tržaškem poštnem ravateljstvu. Kojčno je stavil predlog, da se ustanovi za Kranjsko lastno poštno ravateljstvo s sedežem v Ljubljani. V odseku za ljudsko prehrano je bil sprejet predlog poslanca Jarca, v katerem se vlada poziva, da se razdelitev živil, katera so naše čete zaplenile v zasedenem delu Italije, primerno organizira in da se varuje pred pretiranimi cenami.

Dr. Susteršič je dovršil svoje delo v veliko veselje naših narodnih nasprotnikov. V četrtek, dne 22. novembra, je v Ljubljani zbral okoli sebe izvršilni odbor Slovenske ljudske stranke, ki si ga je prej sestavil po veliki večini iz svojih pristašev, ki gredo z njim skoz drn in strn. Ti ljudje so njemu, kakor tudi poslancu Jakliču, izrekli zaupnico, drugim kranjskim poslancem, ki nimajo več zaupanja do dr. Susteršiča, pa kajpada ogorčeno nezaupnico. Nato je gospod Susteršič svečano izjavil, da je Slov. ljudska stranka razpuščena, da je torej ni več. Tako je hotel svetu pokazati, da je stranka on, samo on. Ker pa vendar brez stranke tudi gospod Susteršič ne more izhajati, si je ustanovil neko novo stranko, kateri je dal vabljivo ime Slovenska kmečka stranka. Tej stranki je postavil na čelo šentvidskega župana, kleparja in bogataša Belca, potegnul je za seboj tudi svojo desno roko, namreč poslanca Lampeta, in ostala dva kranjska deželna odbornika Pegana in Zajca, kot nakit in vabo pa je v vodstvo poklical nekaj županov, cestnih načelnikov in posestnikov. Tako je dovršil to, kar je nameraval: v teh velerensnih časih, ko je med Slovenci treba sloge bolj kakor kedaj prej, je razbil Slovensko ljudsko stranko. Ubil pa je le ni, kakor je želel. Slov. ljudska stranka živi ter si je za svojega začasnega načelnika izbrala prelata Andreja Kalan. Ljubljanski škof Jeglič se je veliko trudil za to, da bi preprečil razdor v stranki; toda vsi njegovi napori so se razbili ob Susteršičevi svojeglavnosti in samsilnosti. Po dovršenem razkolu pa je ljubljanski škof svojim duhovnikom poslal pismo, v katerem med drugim piše: „Vsem naročam, da našo Slov. ljudsko stranko vzdržimo, naj ne propade, poskrbimo za novo načelnništvo; vsi ji zvesti ostanimo. Obžalujmo vsak odpad k nepotrebnim novi Kmečki stranki; mi nove stranke ne bomo podpirali. Na shode zoper Slov. ljudsko stranko ne bomo hodili; našega ljudstva k shodom ne bomo vodili.“ Stvar je torej popolnoma razjasnjena: kdor je s škofom, ne bo s Susteršičem in njegovo stranko. Radovedni smo, kako bo Susteršič, ki je tolikokrat povdarjal, da se drži katoliških načel, opravičil svoje nasprotovanje in nastopanje proti škofu; kanonik Lampe mu vendar ne bo mogel nadomeščati škofa. Kakor torej kažejo razmere, se je

Susteršič zaračunal, ker je preveč zaupal v sebe in v svojo oblastnost. Dandanašnji imajo v politiki ideje veliko večjo moč, kakor pa posamezne osebe. Slovenci smo vsi prepričani, da gre za obstanek našega naroda sedaj veliko bolj, kakor kedaj prej; zato smo vsi zavzeti za jugoslovansko idejo, katero tako odlično zastopa in krepko brani naš Jugoslovanski klub. Na vso moč obsojamo vsako razcepeljvalno in razdiralno politiko, kakor jo je začel dr. Susteršič. To politiko obsojajo tudi Susteršičevi volilci, ki so se že v precejšnjem številu oglasili proti njemu z nezaupnicami in s pozivom, da odloži oba poslanska mandata, deželnega in državnega.

Zakaj je škof Jeglič podpisal jugoslovansko deklaracijo. Ljubljanski škof Jeglič piše o tem v svojem pismu duhovnikom: Ko sem bil meseca novembra na Dunaju, me je nekdo v ministrstvu vprašal, zakaj sem za deklaracijo nastopil in poznano izjavo podpisal. Odgovoril sem dotičnemu gospodu: „To sem storil: prvič kot odločen ugovor zoper naklepe onih izvenavstrijskih slovanskih krogov, ki hočejo Jugoslovane odcepiti od Avstrije; zato pa naj ves svet ve, da mi Slovenci te naklepe od sebe odbijamo, ker hočemo ostati v avstrijski monarhiji in pod žezlom naših vladarjev iz habsburške hiše; drugič kot odločen ugovor zoper velike krivice, ki so jih nam Slovencem že storile in jih ravno sedaj še napovedujejo brezobzirne vsenemske stranke; tretjič kot odločen ugovor proti nasilstvom, s katerimi gnetejo Madžari njim pridružene slovanske narode; četrtoč prepričan, da zadovoljni Jugoslovani bodo najbolj močna, varna in zvesta obramba zoper sovražnike avstrijske monarhije in habsburške dinastije.“

Dr. Stadler, sarajevski nadškof, ki je velikokrat javno dokazal svoje rodoljubno mišljenje in svojo ljubezen do Slovencev, je naenkrat prepustil nas Slovence milosti in nemilosti naših nasprotnikov. V sarajevskem listu „Hrvatski Dnevnik“ je priobčil izjavo, v kateri omejuje jugoslovansko vprašanje na Hrvate, zahteva združitve samo tistih dežel, kjer prebivajo Hrvati (Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne-Hercegovine in hrvatske Istre), Slovence pa zagotavlja podporo v boju za samoobdržanje in v stremljenju, da se združijo s Hrvati. Kaj je 86letnega nadškofa nagnilo k temu, da je zapustil izjavo Jugoslovanskega kluba, kateri je prej z veseljem pritrdil, ter Nemcem in Madžarom na ljubo izdal Slovence, ni v javnosti znano. Zamerili so mu to tudi Hrvati, kateri se po veliki večini držijo gesla, ki ga je tako lepo povdaril zagrebški pravaški list „Hrvatska Država“: „Slovencev ne damo!“ Tudi to so dr. Stadlerju zamerili, da je vladi prodal „Hrv. Dnevnik“, ki je sedaj dobil vojaško uredništvo.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Č. g. o. Pij Vakselj, vikar in kustos v Ptuju, pride za administratorja graškega samostana v St. Vid pri Ptuju. — Č. g. o. Peter Žirovnik pride iz St. Vida v Ptuj.

Visoko odlikovanje slovenskega vojnega kurata. V priznanje hrabrega in požrtvovalnega zadržanja pred sovražnikom je cesar odlikoval č. g. Alojzija Rezman, vojnega kurata 26. strelskega polka, z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda z vojnim okraskom in meči. Cestitamo k temu visokemu odlikovanju!

Slovenska zvestoba do groba. Dne 11. novembra je umrla v ljubljanski deželni bolnišnici č. nadsestra Ana Rafaela Mirt. Cele noči je prečela pri sprejemanju bolnikov in pri operacijah ranjencev, cele noči je žrtvovala pomoči in tolažbi bolnikov. A padla je sredi najtežjega samaritanskega dela kakor angel ljubezni, kakor žrtev vse uničujoče vojske. Hvaležen spomin ji ohranijo ranjenci in bolniki, občinstvo in zdravniki. Tako se je glasilo poročilo o njeni smrti. Rajna samaritanka je bila rojena v Rajhenburgu na Slov. Štajerskem, v ljubljanski deželni bolnišnici je delovala okoli 20 let. Tudi njena sestra Hariinda deluje že 25 let v umobolnici na Studencu pri Ljubljani. Umrla je res bila pravi angel ljubezni. Na prigovarjanje, da naj vsaj enkrat obišče svoje sorodnike, ki jo tako žele videti, je odgovorila, da niti en dan ne bi mogla prestatati brez bolnikov. In sedaj v vojnem času je pripovedovala, kako se je delo vse podvojilo. Ko so jo opominjali, naj vsaj malo tudi na sebe gleda, se je izrazila: Za Boga in domovino se mora vse storiti, saj tudi vojaški morajo žrtvovati življenje. Da, tudi ona je dala življenje za domovino. To je prava in čisto slovenska zvestoba!

Cirilova tiskarna in mariborsko poulično barabstvo. Mariborske barabe so v noči od sobote na nedeljo pomazale slovenski napis Cirilove tiskarne. Kulturno sredstvo vsenemskih hujskačev je torej blato in „šmir“; višje se dozda se niso mogli povspeti. Res uboga nemška kultura! Kaže pa nam ta pobalinski čin, da je Cirilova tiskarna vsenemskim barabam pravi trn v peti. „Ko bi le te tiskarne ne bilo, potem bi nemškutarstvo po Spodnjem Štajerskem gladko napredovalo“, tako si govorijo med seboj. Pri zborovanjih „Nemškega društva za Maribor“ je Cirilova tiskarna skoraj vedno na dnevnem redu. Posebno nekaj plemeniti Kramer, bivši avstrijski oficir, silno rad govori o njej, in bolj ko se tiskarna razvi-